

Mhubiri

Contents

Mhubiri

Kila Kitu Ni Ubatili Mtupu

1Maneno ya Mhubiri, mwana wa Daudi, mfalme huko Yerusalemu:

2“Ubatili mtupu! Ubatili mtupu!”

M hubiri anasema.

“ Ubatili mtupu!

K ila kitu ni ubatili.”

3Mwanadamu anafaidi nini kutokana na kazi yake yote

a nayotaabikia chini ya jua?

4Vizazi huja na vizazi hupita,

l akini dunia inadumu milele.

5Jua huchomoza na jua huzama,

n alo huharakisha kurudi mawioni.

6Upepo huvuma kuelekea kusini

n a kugeukia kaskazini,

h urudia mzunguko huo huo,

d aima ukirudia njia yake.

7Mito yote hutiririka baharini,

h ata hivyo bahari kamwe haijai.

M ahali mito inapotoka,

h uko hurudi tena.

8Vitu vyote vinachosha,

z aidi kuliko mtu anavyoweza kusema.

J icho kamwe halitosheki kutazama,

w ala sikio halishibi kusikia.

9Kile kilichokuwepo kitakuwepo tena,

k ile kilichofanyika kitafanyika tena,

h akuna kilicho kipya chini ya jua.

10Kuna kitu chochote ambacho mtu anaweza kusema,

“ Tazama! Kitu hiki ni kipya”?

K ilikuwepo tangu zamani za kale,

k ilikuwepo kabla ya wakati wetu.

11Hakuna kumbukumbu ya watu wa zamani,

h ata na wale ambao hawajaja bado

h awatakumbukwa

n a wale watakaofuata baadaye.

Hekima Ni Ubatili

12Mimi, Mhubiri, nilikuwa mfalme wa Israeli katika Yerusalemu. ¹³
Nilitumia muda wangu wote kujifunza na kuvumbua kwa hekima yote
yanayofanyika chini ya mbingu. Jinsi gani Mungu ameweka mzigo mzito juu
ya wanadamu! ¹⁴ Nimeshaona mambo yote yanayotendeka chini ya jua,
hayo yote ni ubatili, hii ni kukimbiza upepo.

15Kilichopindika hakiwezi kunyooshwa,

k ile ambacho hakipo haiwezekani kukihesabu.

16Niliwaza mwenyewe, “Tazama, nimekua na kuongezeka katika hekima kuliko yeyote aliyewahi kutawala Yerusalemu kabla yangu. Nimekuwa na uzoefu mkubwa wa hekima na maarifa.”¹⁷ Ndipo nilipojitahidi kufahamu kutofautisha hekima, wazimu na upumbavu, lakini nikatambua hata hili nalo ni kukimbiza upepo.

18Kwa kuwa hekima nyingi huleta huzuni kubwa;

m aarifa yanapongezeka, masikitiko yanaongezeka.
Anasa Ni Ubatili

2Nikafikiri moyoni mwangu, “Haya basi, nitakujaribu kwa anasa nione ni lipi lililo jema.” Lakini hilo nalo likaonekana ni ubatili.² Nikasema, “Kicheko nacho ni upumbavu. Nayo matokeo ya anasa ni nini?”³ Nikajaribu kujifurahisha kwa mvinyo na kukumbatia upumbavu, huku bado akili yangu inaniongoza kwa hekima. Nilitaka kuona ni lipi bora watu wafanye kwa siku chache wanazoishi chini ya mbingu.

4Nikafanya miradi mikubwa: Nikajijengea majumba na kulima mashamba ya mizabibu.⁵ Nikatengeneza bustani na viwanja vya starehe nikaotesha huko kila aina ya miti ya matunda.⁶ Nikajenga mabwawa ya kukusanya maji ya kunyweshea hii miti iliyokuwa inastawi vizuri.⁷ Nikanunua watumwa wa kiume na wa kike na watumwa wengine walizaliwa nyumbani mwangu. Pia nilikuwa na makundi ya ng’ombe, kondoo na mbuzi kuliko mtu yeyote aliyewahi kuishi Yerusalemu kabla yangu.⁸ Nikajikusanyia fedha na dhahabu, hazina za wafalme na za majimbo. Nikajipatia waimbaji wanaume na wanawake, nazo nyumba za masuria: vitu ambavyo moyo wa mwanadamu hufurahia.⁹ Nikawa maarufu sana kuliko mtu mwingine yeyote aliyepata kuishi Yerusalemu kabla yangu. Katika haya yote bado nikawa nina hekima.

10Sikujinyima kitu chochote ambacho macho yangu yalikitamani,

h akuna anasa ambayo niliunyima moyo wangu.

Moyo wangu ulifurahia kazi zangu zote,

h ii ilikuwa thawabu ya kazi zangu zote.

11Hata hivyo nilipokuja kuangalia yote ambayo

- m** ikono yangu ilikuwa imefanya
n a yale niliyotaabika kukamilisha,
k ila kitu kilikuwa ni ubatili, ni kukimbiza upepo;
h apakuwa na faida yoyote chini ya jua.
Hekima Na Upumbavu Ni Ubatili
- 12Kisha nikageuza mawazo yangu kufikiria hekima,
w azimu na upumbavu.
- N** i nini zaidi mtu anayetawala baada ya mfalme
a nachoweza kufanya ambacho hakijafanywa?
- 13Nikaona kuwa hekima ni bora kuliko upumbavu,
k ama vile nuru ilivyo bora kuliko giza.
- 14Mtu mwenye hekima ana macho katika kichwa chake,
l akini mpumbavu anatembea gizani;
l akini nikaja kuona kwamba
w ote wawili hatima yao inafanana.
- 15Kisha nikafikiri moyoni mwangu,
“ Hatima ya mpumbavu itanipata mimi pia.
N itafaidi nini basi kwa kuwa na hekima?”
N ikasema moyoni mwangu,
“ Hili nalo ni ubatili.”
- 16Kwa maana kwa mtu mwenye hekima,

k ama ilivyo kwa mpumbavu,

h atakumbukwa kwa muda mrefu,

k atika siku zijazo wote watasahaulika.

K ama vile ilivyo kwa mpumbavu,

m tu mwenye hekima pia lazima atakufa!
Kutaabika Ni Ubatili

17Kwa hiyo nikachukia maisha, kwa sababu kazi inayofanyika chini ya jua ilikuwa masikitiko kwangu. Yote hayo ni ubatili, ni kukimbiza upepo. ¹⁸ Nikachukia kila kitu nilichokuwa nimetaabikia chini ya jua, kwa sababu ni lazima nimwachie yule ajaye baada yangu. ¹⁹ Nani ajuaye kama atakuwa ni mtu mwenye hekima au mpumbavu? Lakini hata hivyo yeye ndiye atakayetawala kazi zote ambazo nimemiminia juhudi na ustadi chini ya jua. Hili nalo ni ubatili. ²⁰ Kwa hiyo moyo wangu ukaanza kukata tamaa juu ya kazi yangu yote niliyoifanya kwa taabu chini ya jua. ²¹ Kwa kuwa mtu anaweza kufanya kazi yake kwa hekima, maarifa na ustadi, kisha analazimika kuacha vyote alivyo navyo kwa mtu mwingine ambaye hajavifanyia kazi. Hili nalo pia ni ubatili tena ni balaa kubwa. ²² Mtu atapata nini kwa taabu yote na kuhangaika kwa bidii katika kazi anayotaabikia chini ya jua? ²³ Siku zake zote kazi yake ni maumivu na masikitiko, hata usiku akili yake haipati mapumziko. Hili nalo pia ni ubatili.

24Hakuna kitu bora anachoweza kufanya mtu zaidi ya kula na kunywa na kuridhika katika kazi yake. Hili nalo pia, ninaona, latokana na mkono wa Mungu, ²⁵ kwa sababu pasipo yeye, ni nani awezaye kula na kufurahi? ²⁶ Kwa yule mtu anayempendeza Mungu, Mungu humpa hekima, maarifa na furaha, bali kwa mwenye dhambi Mungu humpa kazi ya kukusanya na kuhifadhi utajiri ili Mungu ampe yule anayempenda. Hili nalo pia ni ubatili, ni kukimbiza upepo.
Kila Jambo Lina Wakati Wake

3Kuna wakati kwa ajili ya kila jambo,

n ayo majira kwa kila tendo chini ya mbingu:

2wakati wa kuzaliwa na wakati wa kufa,

w akati wa kupanda na wakati wa kung'oa yaliyopandwa,

3wakati wa kuua na wakati wa kuponya,

w akati wa kubomoa,

n a wakati wa kujenga,

4wakati wa kulia na wakati wa kucheka,

w akati wa kuomboleza na wakati wa kucheza,

5wakati wa kutawanya mawe na wakati wa kukusanya mawe,

w akati wa kukumbatia na wakati wa kutokumbatia,

6wakati wa kutafuta na wakati wa kupoteza,

w akati wa kuweka na wakati wa kutupa,

7wakati wa kurarua na wakati wa kushona,

w akati wa kunyamaza na wakati wa kuzungumza,

8wakati wa kupenda na wakati wa kuchukua,

w akati wa vita na wakati wa amani.

9Mfanyakazi anapata faida gani kutokana na taabu yake? ¹⁰ Nimeona mzigo Mungu alioweka juu ya wanadamu. ¹¹ Amefanya kila kitu kiwe kizuri kwa wakati wake. Pia ameiweka hiyo milele katika mioyo ya wanadamu, wala hawawezi kutambua kwa kina yale ambayo Mungu amefanya tangu mwanzo hadi mwisho. ¹² Ninajua kwamba hakuna kitu bora kwa wanadamu kuliko kuwa na furaha na kutenda mema wakati wanapoishi. ¹³ Tena ni karama ya Mungu kila mtu apate kula na kunywa na kujiburudisha kwa mema katika kazi yake yote. ¹⁴ Ninajua kwamba kila kitu anachokifanya Mungu kitadumu milele, hakuna kinachoweza kuongezwa au kupunguzwa. Mungu hufanya hivyo ili watu wamche yeye.

15Chochote kilichopo kilishakuwepo,

n a kitakachokuwepo kimekwishakuwepo kabla;

naye Mungu huyaita yale yaliyopita yarudi tena.

16 Pia nikaona kitu kingine tena chini ya jua:

Mahali pa kutolea hukumu,

uovu ulikuwepo,

mahali pa kupatia haki,

uovu ulikuwepo.

17 Nikafikiri moyoni mwangu,

“Mungu atawaleta hukumuni

wote wawili wenye haki na waovu,

kwa maana kutakuwako na wakati kwa ajili ya kila jambo,

wakati kwa ajili ya kila tendo.”¹⁸ Pia nikafikiri, “Kuhusu wanadamu, Mungu huwajaribu ili wajione kwamba wao ni kama wanyama.¹⁹ Hatima ya mwanadamu ni kama ile ya wanyama; wote wana mwisho unaofanana: Jinsi anavyokufa mnyama, ndivyo anavyokufa mwanadamu. Wote wana pumzi inayofanana; mwanadamu hana cha zaidi kuliko mnyama. Kila kitu ni ubatili.²⁰ Wote huenda mahali panapofanana; wote hutoka mavumbini, mavumbini wote hurudi.²¹ Ni nani ajuaye kama roho ya mtu huenda juu na roho ya mnyama hushuka chini ardhini?”

22 Kwa hiyo nikaona kwamba hakuna kitu kilicho bora zaidi kwa mwanadamu kuliko kuifurahia kazi yake, kwa sababu hilo ndilo fungu lake. Kwa maana ni nani awezaye kumrudisha ili aje kuona kile kitakachotendeka baada yake?

Uonevu, Taabu, Uadui

4 Nikatazama tena nikaona uonevu wote uliokuwa unafanyika chini ya jua:

Nikaona machozi ya walioonewa,

wala hawana wa kuwafariji;

u wezo ulikuwa upande wa wale wanaowaonea,

w ala hawana wa kuwafariji.

2Nami nikasema kwamba wafu,

w aliokwisha kufa,

w ana furaha kuliko watu walio hai,

a mbao bado wanaishi.

3Lakini aliye bora kuliko hao wawili

n i yule ambaye hajazaliwa bado,

a mbaye hajaona ule uovu

u naofanyika chini ya jua.

4Tena nikaona kuwa kazi zote na mafanikio yote huchipuka kutokana na wivu wa mtu kwa jirani yake. Hili nalo ni ubatili, ni kukimbiza upepo.

5Mpumbavu hukunja mikono yake

n a kujiangamiza mwenyewe.

6Afadhali konzi moja pamoja

n a utulivu kuliko konzi mbili pamoja na taabu

n a kukimbiza upepo.

7Tena nikaona kitu kingine kilicho ubatili chini ya jua:

8Kulikuwepo mwanadamu aliye peke yake,

h akuwa na mwana wala ndugu.

H apakuwa na mwisho wa kazi yake,

h ata hivyo macho yake

h ayakutosheka na utajiri wake.

A liuliza, “Ninajitaabisha hivi kwa ajili ya nani,

n ami kwa nini ninajinyima kufurahia?”

H ili pia ni ubatili,

n i shughuli yenye taabu!

9Wawili ni afadhali kuliko mmoja,

k wa sababu wana malipo mazuri kwa kazi yao:

10Kama mmoja akianguka,

m wenzake atamwinua.

L akini ni jambo la kuhuzunisha

k wa mtu yule aangukaye

n aye hana wa kumwinua!

11Pia, kama wawili wakilala pamoja

w atapashana joto.

L akini ni vipi mtu aweza

k ujipasha joto mwenyewe?

12Ingawa mtu mmoja aweza kushindwa,

w atu wawili wanaweza

k umkabili adui na kumshinda.

K amba ya nyuzi tatu

h aikatiki kwa urahisi.
Maendeleo Ni Ubatili

13Afadhali kijana maskini mwenye hekima kuliko mfalme mzee mpumbavu ambaye hajui tena kupokea maonyo. ¹⁴ Kijana huyo angeweza kutokea gerezani akapata ufalme, au angeweza kuwa amezaliwa katika umaskini kwenye huo ufalme. ¹⁵ Nikaona kwamba wote walioishi na kutembea chini ya jua walimfuata kijana, aliyepokea ufalme. ¹⁶ Hapakuwa na kikomo cha watu wote aliowatawala. Lakini wale waliokuja baadaye hawakufurahia kazi ya yule aliyepokea ufalme. Hili nalo pia ni ubatili, ni kukimbiza upepo.
Simama Katika Kicho Cha Mungu

5Linda hatua zako uendapo katika nyumba ya Mungu. Karibia usikilize kuliko kutoa dhabihu ya wapumbavu, ambao hawajui kuwa wanafanya kosa.

2Usiwe mwepesi kuzungumza,

u siwe na haraka katika moyo wako

k uzungumza lolote mbele za Mungu.

M ungu yuko mbinguni

n awe uko duniani,

k wa hiyo maneno yako

n a yawe machache.

3Kama vile ndoto huja

w akati kuna shughuli nyingi,

n divyo yalivyo mazungumzo ya mpumbavu

w akati kuna maneno mengi.

4Wakati unapomwekea Mungu nadhiri, usikawie kuitimiza. Yeye hafurahii wapumbavu; timiza nadhiri yako. ⁵ Ni afadhali usiweke nadhiri kuliko kuiweka na usiitimize. ⁶ Usiruhusu kinywa chako kukuingiza dhambini. Tena usijitete mbele ya huyo mjumbe wa hekaluni, ukisema, “Niliweka nadhiri kwa makosa.” Kwa nini Mungu akasirike kwa ajili ya yale unayosema na kuiharibu kazi ya mikono yako? ⁷ Kuota ndoto kwingi na maneno mengi ni ubatili. Kwa hiyo simama katika kicho cha Mungu.

Utajiri Ni Ubatili

8Kama ukiona maskini wanaonewa katika nchi, hukumu na haki vipotoshwa, usishangazwe na mambo hayo, kwa maana afisa mmoja anaangaliwa na aliye juu yake zaidi na juu ya hao wawili kuna wengine walio juu zaidi yao. ⁹ Mafanikio ya nchi ni kwa ajili ya wote, hata mfalme mwenyewe hufaidi kutoka mashambani.

10Yeyote apendaye fedha kamwe

h atosheki na fedha;

y eyote apendaye utajiri kamwe

h atosheki na kipato chake.

H ili nalo pia ni ubatili.

11Mali ikiongezeka, ndivyo walaji

w anavyoongezeka.

H ii nayo inamfaidia nini mwenye mali

i sipokuwa ni kushibisha macho yake?

12Usingizi wa kibarua ni mtamu,

a we amekula kidogo au kingi,

l akini wingi wa mali

h umnyima tajiri usingizi.

13Nimeshaona uovu mzito chini ya jua:

U tajiri uliolimbikizwa kwa kujinyima

n a kuleta madhara kwa mwenye mali,

14au utajiri uliopotea kwa bahati mbaya,

h ivyo kwamba wakati akiwa na mwana

h akuna chochote kilichobaki kwa ajili yake.

15Mtu hutoka tumboni mwa mama yake uchi,

n aye jinsi alivyokuja vivyo hivyo huondoka.

H achukui chochote kutokana na kazi yake

a mbacho anaweza kukibeba mkononi mwake.

16Hili nalo ni baya la kusikitisha:

K ama vile mtu ajavyo, vivyo hivyo huondoka,

n aye anapata faida gani,

m aadamu hutaabika kwa ajili ya upepo?

17Siku zake zote hula gizani,

p amoja na fadhaa kubwa,

m ateso na hasira.

18Ndipo nikatambua kwamba ni vyema na sahihi kwa mtu kula na kunywa na kutosheka katika kazi yake ngumu chini ya jua katika siku chache za maisha yake Mungu alizompa, kwa maana hili ndilo fungu lake. ¹⁹ Zaidi ya yote, Mungu anapompa mtu yeyote utajiri na milki, humwezesha kuvifurahia, kukubali fungu lake na kuwa na furaha katika kazi yake, hii ni karama ya Mungu. ²⁰ Mara chache mtu huzifikiri siku za maisha yake, kwa sababu Mungu humfanya ashikwe na furaha ya moyoni.

6Nimeona ubaya mwingine chini ya jua, nao unalemea sana wanadamu: ²
 Mungu humpa mwanadamu utajiri, mali na heshima, hivyo hakukosa
 chochote moyo wake unachokitamani. Lakini Mungu hamwezeshi
 kuvifurahia, badala yake mgeni ndiye anayevifurahia. Hili ni ubatili, ni
 ubaya unaosikitisha.

3Mtu anaweza kuwa na watoto mia moja naye akaishi miaka mingi, lakini
 haidhuru kuwa ataishi muda mrefu kiasi gani, kama hawezi kufurahia
 mafanikio yake na kwamba hapati mazishi ya heshima, ninasema afadhali
 mtoto aliyezaliwa akiwa amekufa kuliko yeye. ⁴ Kuzaliwa kwake hakuna
 maana, huondokea gizani na gizani jina lake hufunikwa. ⁵ Ingawa hakuwahi
 kuliona jua wala kujua kitu chochote, yeye ana pumziko zaidi kuliko mtu
 huyo, ⁶ Hata kama huyo mtu ataishi miaka elfu mara mbili na zaidi, lakini
 akashindwa kufurahia mafanikio yake, je, wote hawaendi sehemu moja?

7Juhudi zote za binadamu ni kwa ajili ya kinywa chake,

h ata hivyo hamu yake kamwe haitoshelezwi.

8Mtu mwenye hekima ana faida gani

z aidi ya mpumbavu?

M tu maskini anapata faida gani

k wa kujua jinsi ya kujistahi

m bele ya watu wengine?

9Ni bora kile ambacho jicho linakiona

k uliko hamu isiyotoshelezwa.

H ili nalo ni ubatili,

n i kukimbiza upepo.

10Lolote lililopo limekwisha kupewa jina,

n aye mwanadamu alivyo ameshajulikana;

h akuna mtu awezaye kushindana

n a mwenye nguvu kuliko yeye.

11Maneno yanavyokuwa mengi,

n divyo yanavyokosa maana,

J e, hilo linamfaidia vipi yeyote?

12Kwa maana ni nani anayejua lililo jema kwa ajili ya maisha ya mwanadamu, katika siku chache na za ubatili anazopita kama kivuli? Ni nani awezaye kumwambia yatakayotokea chini ya jua baada ya yeye kuondoka?
Hekima

7Afadhali sifa nzuri kuliko manukato safi,

n ayo siku ya kufa kuliko ya kuzaliwa.

2Afadhali kwenda kwenye nyumba ya msiba

k uliko kwenda kwenye nyumba ya karamu,

k wa kuwa kifo ni hatima ya kila mwanadamu,

i mewapasa walio hai kuliweka hili mioyoni mwao.

3Huzuni ni afadhali kuliko kicheko,

k wa sababu uso wenye huzuni wafaa kwa moyo.

4Moyo wa wenye hekima uko katika nyumba ya msiba,

l akini moyo wa wapumbavu uko katika nyumba ya anasa.

5Afadhali kusikia karipio la mtu mwenye hekima,

k uliko kusikiliza wimbo wa wapumbavu.

6Kama ilivyo kuvunjika kwa miiba chini ya sufuria,

n divyo kilivyo kicheko cha wapumbavu.

H ili nalo pia ni ubatili.

7Dhuluma humfanya mtu mwenye hekima kuwa mpumbavu,

n ayo rushwa huuharibu moyo.

8Mwisho wa jambo ni bora kuliko mwanzo wake,

u vumilivu ni bora kuliko kiburi.

9Usiwe mwepesi kukasirika rohoni mwako,

k wa kuwa hasira hukaa kifuani mwa wapumbavu.

10Usiseme, “Kwa nini siku za kale zilikuwa bora kuliko siku hizi?”

K wa maana si hekima kuuliza maswali kama hayo.

11Hekima, kama ulivyo urithi, ni kitu chema

n a huwafaidia wale walionalo jua.

12Hekima ni ulinzi kama fedha ilivyo ulinzi,

l akini faida ya maarifa ni hii:

k wamba hekima huhifadhi maisha ya aliye nayo.

13Tafakari kile Mungu alichokitenda:

N ani awezaye kunyoosha

k ile ambacho yeye amekipinda?

14Nyakati zikiwa nzuri, ufurahi,

l akini nyakati zikiwa mbaya, tafakari:

M ungu amefanya hiyo moja,

n aam, sanjari ¹ na hiyo nyingine.

K wa hiyo, mwanadamu hawezi kugundua

k itu chochote kuhusu maisha yake ya baadaye.

15Katika maisha haya yangu ya ubatili nimeshaona haya mawili:

m tu mwadilifu akiangamia katika uadilifu wake,

n aye mtu mwovu akiishi maisha marefu katika uovu wake.

16Usiwe mwenye haki kupita kiasi,

w ala usiwe na hekima kupita kiasi:

k wa nini kujiangamiza mwenyewe?

17Usiwe mwovu kupita kiasi,

w ala usiwe mpumbavu:

k wa nini kufa kabla ya wakati wako?

18Ni vyema kushika hilo moja

n a wala usiache hilo jingine likupite.

M tu amchaye Mungu ataepuka huko kupita kiasi. ²

19Hekima humfanya yeye aliye nayo kuwa na uwezo zaidi

k uliko watawala kumi katika mji.

20Hakuna mtu mwenye haki duniani

¹ + 7:14 Sanjari hapa maana yake mwandamano wa vitu, wanyama au watu.

² + 7:18 Au: atafuata hayo yote mawili.

a mbaye hufanya mambo ya haki

n a kamwe asitende dhambi.

21 Usitie maanani kila neno linalosemwa na watu,

l a sivyo, waweza kumsikia

m tumishi wako akikulaani:

22 kwa kuwa unafahamu moyoni mwako

k wamba wewe mwenyewe mara nyingi

u mewalaani wengine.

23 Yote haya niliyajaribu kwa hekima, nikasema,

“ Nimeamua kuwa na hekima”:

l akini hii ilikuwa nje ya uwezo wangu.

24 Vyovyote hekima ilivyo,

h ekima iko mbali sana na imejificha,

n i nani awezaye kuigundua?

25 Nikageuza fikira zangu ili kuelewa,

k uchunguza na kuitafuta hekima

n a kusudi la mambo,

n a ili kuelewa ujinga wa uovu,

n a wazimu wa upumbavu.

26 Nimeona jambo lililo chungu kuliko mauti,

m wanamke ambaye ni mtego,

a mbaye moyo wake ni wavu wa kutegea

n a mikono yake ni minyororo.

M tu ampendezaye Mungu atamkwepa,

b ali mwenye dhambi atanaswa naye.

27Mhubiri anasema, “Tazama, hili ndilo nililogundua:

“ Nimegundua kitu kimoja baada ya kingine nilipokuwa katika kusudi la mambo:

28ningali natafiti

l akini sipati:

n ilimpata mwanaume mmoja mnyofu miongoni mwa elfu,

l akini hakuna mwanamke mmoja mnyofu miongoni mwao.

29Hili ndilo peke yake nililolipata:

M ungu amemuumba mwanadamu mnyofu,

l akini mwanadamu amebuni mambo mengi.”

8Ni nani aliye kama mtu mwenye hekima?

N i nani ajuaye maelezo ya mambo?

H ekima hung’arisha uso wa mtu na kubadili ugumu wa uso wake.
Mtii Mfalme

2Nawaambia, Tii amri ya mfalme, kwa sababu uliapa mbele za Mungu. ³
Usiharakishe kuondoka mbele ya mfalme. Usiendee kutenda lililo baya,
kwa maana mfalme atafanya lolote apendalo. ⁴ Kwa kuwa neno la mfalme
ndilo lenye mamlaka ya mwisho, nani awezaye kumwambia, “Je, wewe
unafanya nini?”

5Yeyote anayetii agizo lake hatadhurika,

moyo wa hekima utajua wakati muafaka

na jinsi ya kutenda.

6Kwa maana kuna wakati muafaka

na utaratibu wa kila jambo,

ingawa huzuni ya mwanadamu

huwa nzito juu yake.

7Kwa vile hakuna mtu ajuaye siku zijazo,

ni nani awezaye kumwambia linalokuja?

8Hakuna mwanadamu

awezaye kushikilia roho yake asife,

wala hakuna mwenye uwezo

juu ya siku ya kufa kwake.

Kama vile hakuna yeyote arudishwaye nyuma wakati wa vita,

kadhhalika uovu hautawaweka huru wale wautendao.

9Yote haya niliyaona, nilipokuwa natafakari kila kitu kinachotendeka chini ya jua. Kuna wakati ambapo mtu hujifanya bwana juu ya wengine kwa madhara yake mwenyewe. ¹⁰ Ndipo pia, nikaona waovu wakizikwa, wale ambao walizoea kuingia na kutoka mahali patakatifu na kupewa sifa katika mji ambapo walikuwa wamefanya haya. Hili nalo ni ubatili.

11Wakati hukumu juu ya tendo ovu haitekelezwi upesi, mioyo ya watu hujaa mipango ya kutenda maovu. ¹² Ingawa mtu mwovu hufanya maovu mia moja na akaendelea kuishi maisha marefu, najua kwamba itakuwa bora zaidi kwa watu wanaomwogopa Mungu, wamchao Mungu. ¹³ Lakini kwa sababu waovu hawamwogopi Mungu, hawatafanikiwa, maisha yao hayatarefuka kama kivuli.

14Kuna kitu kingine ambacho ni ubatili kinachotokea duniani: Watu waadilifu kupata yale yanayowastahili waovu, nao waovu kupata yale yanayowastahili waadilifu. Hili nalo pia, nasema ni ubatili. ¹⁵ Kwa hiyo mimi ninasifu kufurahia maisha, kwa sababu hakuna kitu bora zaidi kwa mwanadamu chini ya jua kuliko kula, kunywa na kufurahi. Kisha furaha itafuatana naye kazini mwake siku zote za maisha yake ambazo amepewa na Mungu chini ya jua.

16Nilipotafakari akilini mwangu ili nijue hekima na kuangalia kazi ya mwanadamu duniani, jinsi ambavyo macho yake hayapati usingizi mchana wala usiku, ¹⁷ ndipo nikaona yale yote ambayo Mungu ameyafanya. Hakuna yeyote awezaye kuelewa yale yanayotendeka chini ya jua. Licha ya juhudi zake zote za kutafuta, mtu hawezi kugundua maana yake. Hata ingawa mtu mwenye hekima anadai kuwa anafahamu, kwa hakika hawezi kutambua.
Hatima Ya Wote

9Kwa hiyo niliyatafakari yote haya nikafikia uamuzi kwamba waadilifu na wenye hekima na yale wanayoyafanya yako mikononi mwa Mungu, lakini hakuna mtu ajuaye kama anangojewa na upendo au chuki. ² Wote wanayo hatima inayofanana, mwadilifu na mwovu, mwema na mbaya, aliye safi na aliye najisi, wale wanaotoa dhabihu na wale wasiotoa.

K ama ilivyo kwa mtu mwema,

n divyo ilivyo kwa mtu mwenye dhambi;

k ama ilivyo kwa wale wanaoapa,

n divyo ilivyo kwa wale wasioapa.

3Huu ni ubaya ulio katika kila kitu kinachotendeka chini ya jua: Mwisho unaofanana huwapata wote. Zaidi ya hayo, mioyo ya watu, imejaa ubaya na kuna wazimu mioyoni mwao wangali hai, hatimaye huungana na waliokufa. ⁴ Yeyote aliye miongoni mwa walio hai analo tumaini, hata mbwa hai ni bora kuliko simba aliyekufa!

5Kwa maana walio hai wanajua kwamba watakufa,

I akini wafu hawajui chochote,

h awana tuzo zaidi,

h ata kumbukumbu yao imesahaulika.

6Upendo wao, chuki yao na wivu wao

v imetoweka tangu kitambo,

k amwe hawatakuwa tena na sehemu

k atika lolote linalotendeka chini ya jua.

7Nenda, kula chakula chako kwa furaha, unywe divai yako kwa moyo wa shangwe, kwa maana sasa Mungu anakubali unachofanya. ⁸ Daima uvae nguo nyeupe na daima upake kichwa chako mafuta. ⁹ Furahia maisha na mke wako, umpendaye, siku zote za maisha ya ubatili uliyopewa na Mungu chini ya jua, siku zote za ubatili. Kwa maana hili ndilo fungu lako katika maisha na katika kazi yako ya taabu chini ya jua. ¹⁰ Lolote mkono wako upatalo kufanya, fanya kwa nguvu zako zote, kwa kuwa huko kuzimu, unakokwenda, hakuna kufanya kazi wala mipango wala maarifa wala hekima.

11Nimeona kitu kingine tena chini ya jua:

S i wenye mbio washindao mashindano

a u wenye nguvu washindao vita,

w ala si wenye hekima wapatao chakula

a u wenye akili nyingi wapatao mali,

w ala wenye elimu wapatao upendeleo,

I akini fursa huwapata wote.

12Zaidi ya hayo, hakuna mwanadamu ajuaye wakati saa yake itakapokuja:

K ama vile samaki wavuliwavyo katika wavu mkatili,

a u ndege wanaswavyo kwenye mtego,

v ivyo hivyo wanadamu hunaswa na nyakati mbaya

z inazowaangukia bila kutazamia.
Hekima Ni Bora Kuliko Upumbavu

13 Pia niliona chini ya jua mfano huu wa hekima ambao ulinivutia sana:
¹⁴ Palikuwa na mji mdogo uliokuwa na watu wachache ndani yake. Mfalme mwenye nguvu akainuka dhidi yake, akauzunguka akaweka jeshi kubwa dhidi yake. ¹⁵ Katika mji huo kulikuwepo mtu mmoja maskini lakini mwenye hekima, naye akauokoa ule mji kwa hekima yake. Lakini hakuna aliyemkumbuka yule maskini. ¹⁶ Kwa hiyo, nikasema, “Hekima ni bora kuliko nguvu.” Lakini hekima ya maskini imedharauliwa, wala hakuna anayesikiliza maneno yake.

17 Maneno ya utulivu ya mwenye hekima

h usikiwa kuliko makelele ya mtawala wa wapumbavu.

18 Hekima ni bora kuliko silaha za vita,

l akini mwenye dhambi mmoja

h uharibu mema mengi.

10 Kama vile nzi waliokufa huacha harufu mbaya kwenye manukato,

n divyo upumbavu kidogo huzidi nguvu hekima na heshima.

2 Moyo wa mwenye hekima huelekea kuume,

l akini moyo wa mpumbavu huelekea kushoto.

3 Hata anapotembea barabarani,

m pumbavu hukosa ufahamu

n a kudhihirisha kwa kila mmoja

j insi alivyo mpumbavu.

4 Kama hasira ya mtawala ikiwaka dhidi yako,

u siache mahali pako,

u tulivu huweza kuzuia makosa mengi.

5Kuna ubaya niliouona chini ya jua,

a ina ya kosa litokalo kwa mtawala:

6Wapumbavu kuwekwa kwenye nafasi nyingi za juu,

w akati matajiri hushika nafasi za chini.

7Mimi nimeona watumwa wamepanda farasi,

w akati wakuu wakitembea

k wa miguu kama watumwa.

8Yeye achimbaye shimo

a weza kutumbukia ndani yake,

y eyote abomoaye ukuta

a naweza kuumwa na nyoka.

9Yeyote apasuaye mawe

i nawezekana yakamuumiza,

y eyote apasuaye magogo

i nawezekana yakamuumiza.

10Kama shoka ni butu

n a halikunolewa,

n guvu nyingi zinahitajika,

l akini ustadi utaleta mafanikio.

11Kama nyoka akiuma kabla ya kufanyiwa uaguzi,

m waguzi hatahitajika tena.

12Maneno yatokayo kinywani mwa mtu mwenye hekima

y ana neema,

b ali mpumbavu huangamizwa

n a midomo yake mwenyewe.

13Mwanzoni maneno yake ni upumbavu,

m wishoni ni wazimu mbaya,

14naye mpumbavu huzidisha maneno.

H akuna yeyote ajuaye linalokuja,

n i nani awezaye kueleza ni jambo gani

l itakalotokea baada yake?

15Kazi ya mpumbavu humchosha mwenyewe,

h ajui njia iendayo mjini.

16Ole wako, ee nchi ambayo mfalme wako alikuwa mtumwa

n a ambayo wakuu wako hufanya karamu asubuhi.

17Heri wewe, ee nchi ambayo mfalme wako ni wa uzao wenye
kuheshimika

n a ambayo wakuu wako hula chakula kwa wakati unaofaa:

i li kupata nguvu na si kwa ajili ya ulevi.

18Kama mtu ni mvivu paa la nyumba huinama,

k utokana na mikono milegevu, nyumba huvuja.

19Karamu hufanywa kwa ajili ya kicheko,

n ao mvinyo hufurahisha maisha,

l akini fedha ni jawabu la mambo yote.

20Usimshutumu mfalme hata ikiwa ni katika mawazo yako,

a u kumlaani tajiri katika chumba chako cha kulala,

k wa sababu ndege wa angani wanaweza kuchukua maneno yako,

n aye ndege anayeruka anaweza kutoa taarifa ya yale uliyosema.
Mkate Juu Ya Maji

11Tupa mkate wako juu ya maji,

k wa maana baada ya siku nyingi

u taupata tena.

2Wape sehemu watu saba, naam hata wanane,

k wa maana hujui ni baa gani

l itakalokuwa juu ya nchi.

3Kama mawingu yamejaa maji,

h unyesha mvua juu ya nchi.

K ama mti ukianguka kuelekea kusini

a u kuelekea kaskazini,

m ahali ulipoangukia,

h apo ndipo utakapolala.

- 4Yeyote atazamaye upepo hatapanda,
yeyote aangaliaye mawingu hatavuna.
- 5Kama vile usivyofahamu njia ya upepo,
au jinsi mwili uumbwavyo
n dani ya tumbo la mama,
viviyo hivyo huwezi kufahamu kazi ya Mungu,
Muumba wa vitu vyote.
- 6Panda mbegu yako asubuhi,
nako jioni usiruhusu mikono yako ilegee,
kwa maana hujui ni ipi itakayofanikiwa,
kwamba ni hii au ni ile,
au kwamba zote zitafanikiwa sawasawa.
Mkumbuke Muumba Wako Ukiwa Bado Kijana
- 7Nuru ni tamu,
tina inafurahisha macho kuona jua.
- 8Hata kama mtu ataishi miaka mingi kiasi gani,
na aifurahie yote.
- Lakini na akumbuke siku za giza,
kwa maana zitakuwa nyingi.
Kila kitu kitakachokuja ni ubatili.
- 9Furahi ewe kijana, wakati ungali kijana,

moyo wako na ukupe furaha
katika siku za ujana wako.
Fuata njia za moyo wako
na chochote macho yako yaonayo,
lakini ujue kwamba kwa ajili ya haya yote
Mungu atakuleta hukumuni.
10Kwa hiyo basi, ondoa wasiwasi moyoni mwako
na utupilie mbali masumbufu ya mwili wako,
kwa kuwa ujana na nguvu ni ubatili.
12Mkumbuke Muumba wako
siku za ujana wako,
kabla hazijaja siku za taabu,
wala haijakaribia miaka utakaposema,
“ Mimi sifurahii hiyo”:
2kabla jua na nuru,
nao mwezi na nyota havijatiwa giza,
kabla ya kurudi mawingu baada ya mvua;
3siku ile walinzi wa nyumba watakapotetemeka,
nao watu wenye nguvu watakapojiinamisha,
wakati wasagao watakapokoma kwa sababu ya uchache,

- n** ao wachunguliao madirishani kutiwa giza;
 4wakati milango ya kuingia barabarani itakapofungwa
n a sauti ya kusaga kufifia;
w akati watu wataamshwa kwa sauti ya ndege,
l akini nyimbo zao zote zikififia;
 5wakati watu watakapoogopa kilichoinuka juu
n a hatari zitakazokuwepo barabarani;
w akati mlozi utakapochanua maua
n a panzi kujikokota
n awe usiwe na shauku ya kitu chochote.
N dipo mwanadamu aiendea nyumba yake ya milele
n ao waombolezaji wakizunguka barabarani.
 6Mkumbuke Muumba wako: kabla haijakatika kamba ya fedha,
a u bakuli la dhahabu halijavunjika;
k abla mtungi kuvunjika kwenye chemchemi,
a u gurudumu kuvunjika kisimani,
 7nayo mavumbi kurudi ardhini yalikutoka,
n a roho kurudi kwa Mungu aliyeitoa.
 8Mhubiri asema, “Ubatili! Ubatili!”
K ila kitu ni ubatili!”
 Hitimisho La Mambo

9Mhubiri hakuwa tu na hekima, bali aliwagawia watu maarifa pia. Alitafakari na kutafiti na akaweka katika utaratibu mithali nyingi. ¹⁰ Mhubiri alitafiti ili kupata maneno sahihi na kila alichandika kilikuwa sawa na kweli.

11Maneno ya wenye hekima ni kama mchokoro, mithali zao zilizokusanywa pamoja ni kama misumari iliyogongomewa ikawa imara, yaliyotolewa na Mchungaji mmoja. ¹² Tena zaidi ya hayo, mwanangu, kubali maonyo, hakuna mwisho wa kutunga vitabu vingi, nako kusoma sana huuchosha mwili.

13Hii ndiyo jumla ya maneno;

yote yamekwisha sikiwa:

Mche Mungu, nawe uzishike amri zake,

maana kwa jumla ndiyo impasayo mtu.

14Kwa maana Mungu ataleta hukumuni kila kazi,

pamoja na kila neno la siri,

likiwa jema au baya.